

Til:
Delegatene på Idrettstinget 2015

Behandlingen av IPD og debatten om fire idrettspolitiske temaer

Idrettspolitisk dokument omhandler mange temaer. For å lette tingforsamlingens arbeid, har Idrettsstyret besluttet å dele opp behandlingen og ta den over to dager.

- Første dag presenteres alle nye innspill og endringsforslag.
- Deretter får redaksjonskomiteen mulighet til å samordne forslagene frem til neste ettermiddag.
- Avslutningsvis behandles alle endringsforslagene i en ordnet rekkefølge med redaksjonskomiteens innstilling til hvert forslag.

Som tidligere varslet, legges det samtidig opp til særskilt debatt rundt fire sentrale temaer for norsk idretts fremtidige arbeid og utvikling. Vedlagt følger fire korte notater som grunnlag for debatten.

Fredag 5. juni

Ca. kl. 17:00 Idrettspolitisk dokument

Innspill og endringsforslag

- Fremlegging av innspill og endringsforslag til Idrettspolitisk dokument.
- Forslagene overleveres skriftlig til dirigentene.
- Redaksjonskomiteen ber om at forslagene i tillegg oversendes elektronisk til NIF Høringer [‘nifhoringer@idrettsforbundet.no’](mailto:nifhoringer@idrettsforbundet.no)
- Debatten tas neste dag.

Lørdag 6. juni

Ca. kl. 11:00 Idrettspolitisk debatt

1. Ungdomsidretten - utfordringer og muligheter (*Innleder: Tormod Tvare*)
2. Voksenidretten - utfordringer og muligheter (*Innleder: Astrid Waaler Kaas*)

Ca. kl. 13:30 Idrettspolitisk debatt

3. Medlemskap - En moderne og tilgjengelig organisasjon (*Innleder: Tom Tvedt*)
4. Enerettsmodellen - Idrettens langsiktige finansiering (*Innleder: Børre Rognlien*)

Ca. kl. 15:00 Idrettspolitisk dokument

Gjennomgang, debatt og vedtak (*Innleder: Redaksjonskomiteen*)

Tema 1: Ungdomsidretten - Utfordringer og muligheter

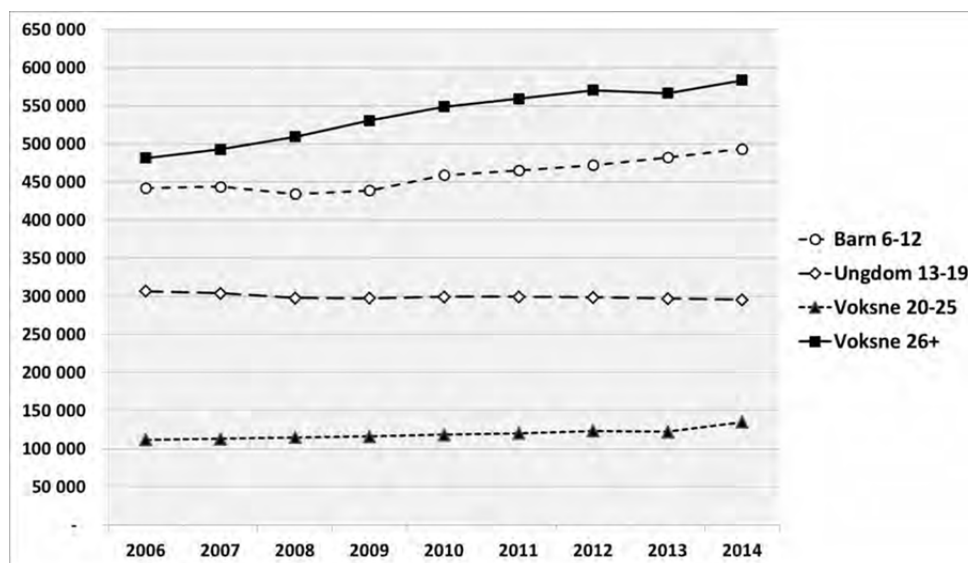
Idrettspolitisk dokument:

Norsk idrett skal arbeide for å ivareta og utvikle alle aldersgrupper under mottoet «Livslang idrettsglede».

Dette er konkretisert med at minst 25 % av ungdommene i Norge skal være aktive innenfor norsk idrett det året de fyller 19 år.

Status ungdomsidrett 13-19 år.

Å få til et ungdomsløft har vært et av forrige tingperiodes viktigste mål. Et ungdomsløft handler om å få flere ungdommer til å fortsette med idrett selv, og få flere ungdommer inn som trenere, ledere og dommere. Medlemstallene viser at det har vi ikke klart.

Fra barn til ungdom

Barneidretten har i de fleste idretter fått en egenverdi. En kan holde på med idrett for å ha det moro og oppleve mestring.

Ambisjonsnivået har vi til dels klart å begrense, med god hjelp av bestemmelser om barneidrett og idrettens barnerettigheter.

Ungdomsidretten blir dessverre av mange sett på som et virkemiddel for å nå resultater seinere. Det er ofte i overgangen mellom barne- og ungdomsidretten alvoret starter, og topping og prestasjon kommer tydeligere frem.

Dette skjer til tross for at vi vet at svært få blir toppidrettsutøvere. Idretten har konkurranseelementet i sin natur, men ønsker idrettsorganisasjonen å inkludere flere ungdommer er konkurranseaspektet noe som må kunne differensieres. Spørsmålet er om klubbene og vår organisasjon virkelig ønsker det.

Fakta om frafall:

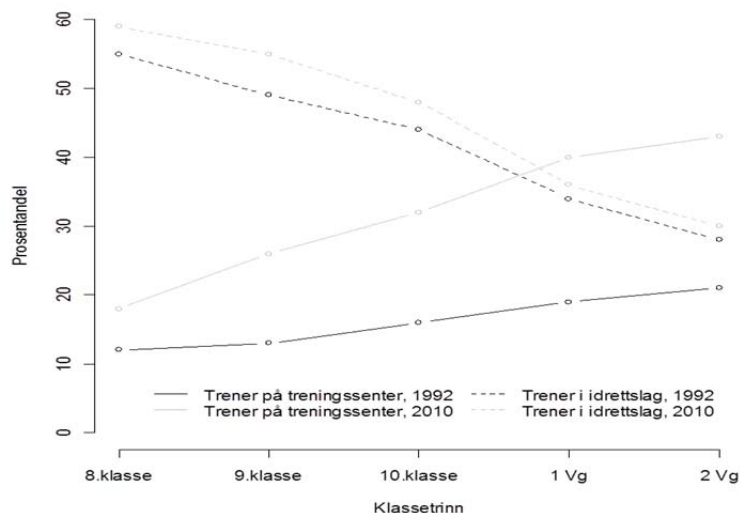
Tallene viser at 85 % av alle barn en eller annen gang har vært medlem av et idrettslag. Når en kommer til ungdomsårene, er frafallet gradvis utover i tenårene. Noen går fra flere til én idrett, noe som i seg selv er ganske naturlig. Her er det selvsagt store forskjeller mellom både idretter og grener. Tall viser at i snitt er ca. 45 % av ungdommen medlemmer i idretten i ungdomsårene. En faller fra ca. 60 % ved 14 år til 30 % ved 17 år. (NOVA 2010). Frafallet fra den organiserte idretten er størst i lagidrettene.

En vet også at økonomi er en ekskluderende faktor i ungdomsidretten. Utstyr, reiser til samlinger og konkurranser, samt økende profesjonalisering er faktorer som drar kostnader ved deltakelse opp. (NOVA 2010)

Det positive er at ungdom er fysisk aktive, selv om de ikke er i idrettsorganisasjonen. Nesten 80 % sier at de er fysisk aktive, der egentrening er den treningsformen som er hyppigst benyttet.

Treningsstudio:

Den store endringen de siste 10 årene er at mange ungdommer trener på treningsstudio. Snittet i 2 vgs var for noen år siden 45 %, og tendensen er økende. En undersøkelse som ble gjort nylig i en kommune viste at 68 % av ungdommene var kunder på et treningssenter (NOVA 2010).

Hva er suksesskriteriene:

NIF gjorde en liten undersøkelse for noen år siden for å finne ut som kjennetegner gode idrettsmiljø som beholder mange ungdommer. Svarene var:

- *Godt sosialt miljø*
- *Sterkt foreldreengasjement*
- *Bevissthet i klubben rundt verdigrunnlag*
- *Stolthet rundt idrettslaget*
- *Et fungerende styre*
- *Kompetente trenere*
- *Billig å være medlem*
- *Valgfrihet i å delta på treninger*
- *Ungdom blir spurt*

Undersøkelser viser også at ca. 60 % av alle ungdommer aldri blir spurt av klubben. Idretten har derfor et stort og uforløst potensiale til å rekruttere utøvere som trenere, ledere og frivillige.

Fremover kommende tingperiode:

Medlemstall, aktivitetstall og forskning viser at vi må ta noen grep innad i organisasjonen dersom vi vil beholde flere ungdommer.

Dersom den organiserte ungdomsidretten skal ha plass til alle, både de som sikter mot pallplasseringer og de som mosjonerer, må vi som organisasjon sette ungdomsarbeidet i system, prioritere annerledes og ha kvalitet i alle ledd.

Får vi ikke med oss klubbene på et ungdomsløft, vil fortsatt frafall og bortvalg av idrett være som i dag. Vi må ha kvalitet i kjeden helt fra NIF og særforbundene, gjennom idrettskretsene og særkretsene, gjennom idrettslagene og særidrettsgruppene, og ned på det enkelte lag og treningsgruppe. Vår felles ambisjon må være å nå frem til de som har ansvaret for treningsopplegget og den enkelte utøver.

Vi må også få frem de gode eksemplene på de som lykkes. Både NIF, særforbundene og idrettskretsene har en viktig rolle i å løfte fram de gode lokale initiativene.

(Kilder: Spillemiddelrapport/idrettregistrering 2014, NOVA Ung i Norge 2010, Synovate barne/ungdomsundersøkelse)

Tema 2: Voksenidretten - Utfordringer og muligheter

Idrettspolitisk dokument:

Norsk idrett skal arbeide for å ivareta og utvikle alle aldersgrupper under mottoet «Livslang idrettsglede».

Dette er konkretisert med at minst 10 % av de voksne i Norge skal være aktive innenfor norsk idrett de årene de fyller h.h.v. 35 og 50 år.

Norsk idrett vil satse på idrettstilbudet for voksne slik at vi blir størst på idrett og treningsfellesskap for denne målgruppen.

Status voksenidrett:

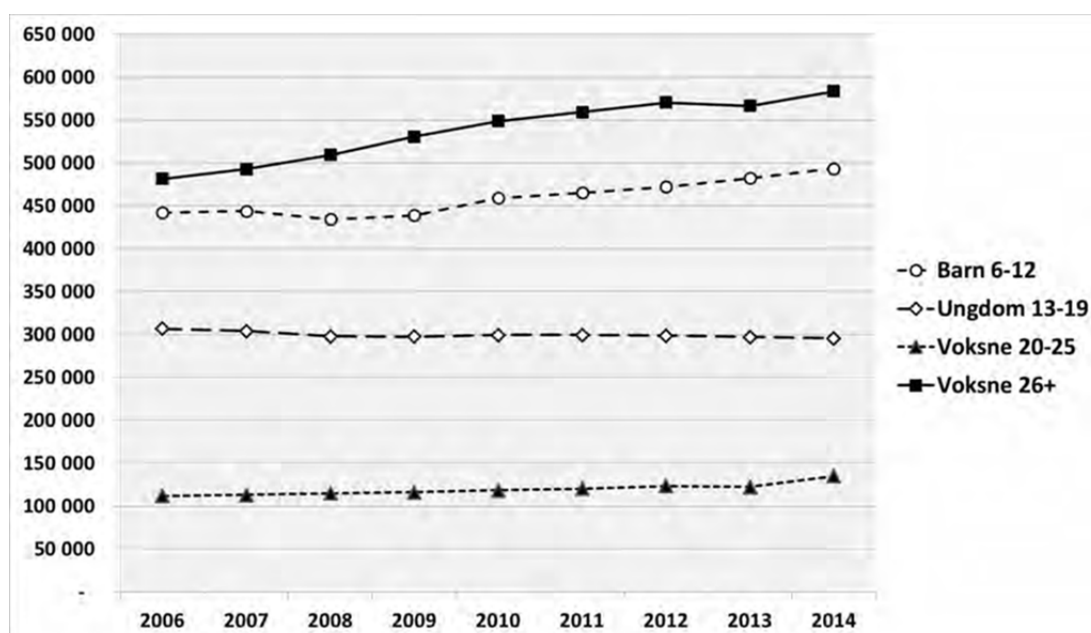
Hvis norsk idrett vil satse på idrettstilbudet for voksne slik at vi blir størst på idrett og treningsfellesskap for denne målgruppen, må vi ta utgangspunkt i dagens tilstand, samt det vi har av kunnskap om hva som motiverer voksne til fysisk aktivitet. Dette må organisasjonen ta hensyn til hvis den mener alvor med sine mål.

Antall aktive og antall medlemskap øker.

Både Unge voksne (20-25 år) og Voksne (26 +) har hatt en økning i aktivitetstallene de siste 4 årene.

Samtidig er det et faktum at veksten i medlemmer ikke holder følge med den generelle befolkningsveksten i Norge, særlig blant unge voksne (Idrettsregistreringen 2014).

Alder	Aktivitetstall 2014 (2011)	Medlemstall ordinære IL 2014 (2011)
20-25 år	135 279 (120 502)	146 899 (144 664)
26 +	583 523 (559 021)	851 189 (796 900)

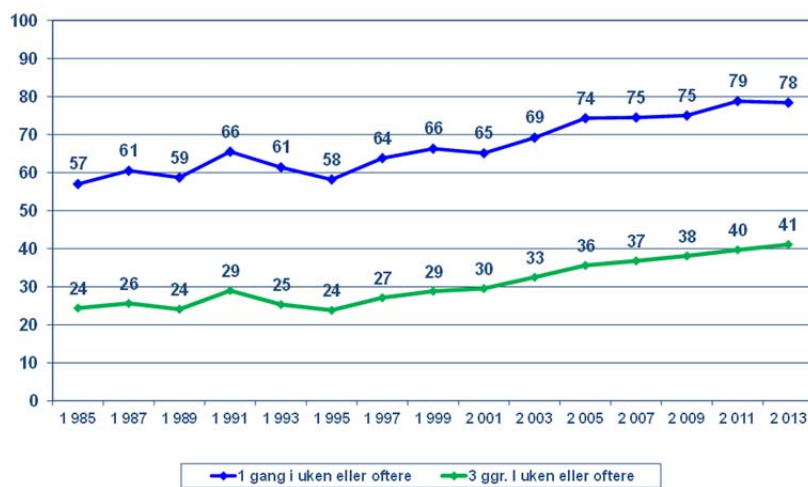
Bedriftsidretten er det tredje største særforbundet og er det eneste forbundet med arbeidslivet som arena. Bedriftsidretten har en økning på 8 713 medlemmer i 2014, og har i dag ca. 327 000 medlemmer. Aktivitetstallene for bedriftsidretten er ca. 167 000 i 2014, men i tillegg til egne medlemmer aktiviserer bedriftsidretten mange gjennom kampanjer som «Sykle til jobben».

Samfunnet generelt:

Generelt i samfunnet er det en økende tendens til at voksne er mer fysisk aktive gjennom trening og mosjon.

Hvor ofte vil du si at du driver fysisk aktivitet i form av trening eller mosjon?

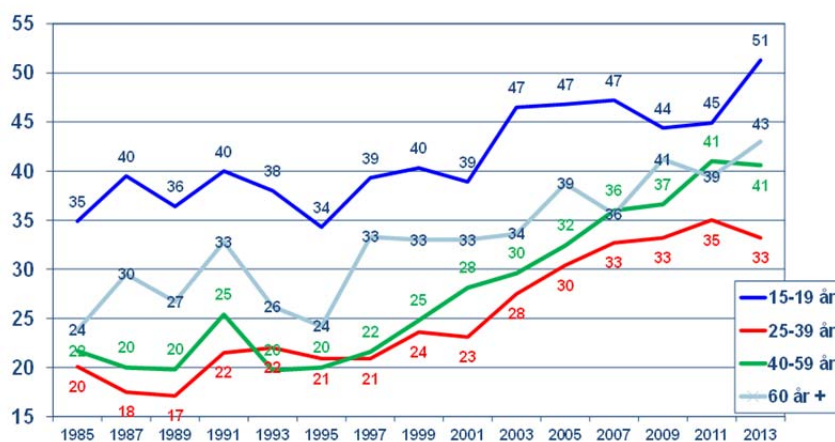

Ipsos MMI

Hvor ofte vil du si at du driver fysisk aktivitet i form av trening eller mosjon?

**** Tre ganger i uken eller oftere ****

Ipsos MMI

Delt på alderskategorier så ser vi at alle aldersgrupper har økning de siste 20 årene. Den gruppen som er minst aktiv er i småbarnsfasen 25-39 år.

Trening i regi av idrettslaget:

Når det gjelder trening i regi av idrettslaget er derimot tallene ganske konstante.

13 % oppgir at de har drevet fysisk aktivitet i regi av idrettslaget det siste året, 5 % sier at de har vært aktive i regi av bedriftsidretts-laget. Respondentene kan være de samme personene som både er aktive i idrettslaget og bedriftsidretts-lagene.

Trening på egenhånd er den desidert største måten å være fysisk aktiv på. En ser også at deltakelse i private treningsstudio har økt, og dette er mer et storbyfenomen enn de som bor i tettsteder. Tar en disse tallene på kjønn, viser det seg at flere menn enn kvinner trener i regi av idretten.

Når en spør voksne om hvor stor betydning ulike faktorer har for sin hovedaktivitet får vi følgende svar:

- Overskudd, forebygging, og avkobling er de faktorene som har stor betydning.
- Opplive sosialt fellesskap har de siste årene har vært synkende som motiv.
- Det er relativt få som rapporterer at konkurranser er av stor betydning.

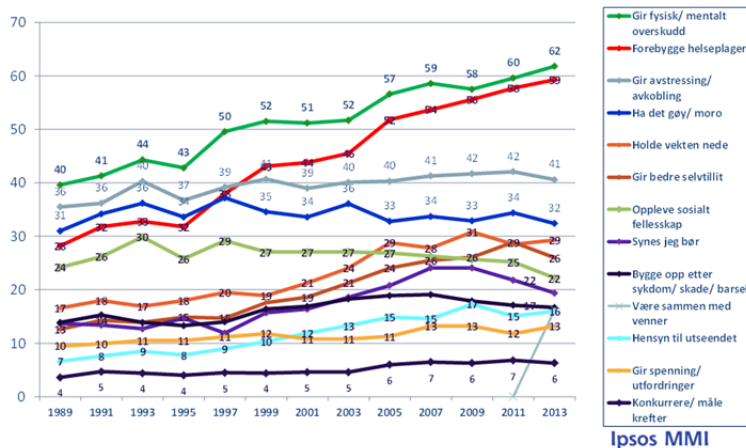
Dette er faktorer som idretten må ta hensyn til dersom en skal utvikle aktivitetstilbudet. En vil også tro at det er større potensiale til å få rekruttert dem som allerede trener inn i idrettslaget, enn å få rekruttert dem som aldri trener inn i idrettslaget.

Dersom en skal rekruttere dem som aldri trener, må det spesielle tiltak til. Dette er i stor grad folkehelsetiltak, som idretten selv i forrige idrettspolitisk dokument viste til må finansieres av andre kilder enn spillemidlene.

Hvor stor betydning har hver av følgende grunner når det gjelder å drive din hovedaktivitet?

Andeler som svarer meget stor betydning 2013. Base: Alle spurte

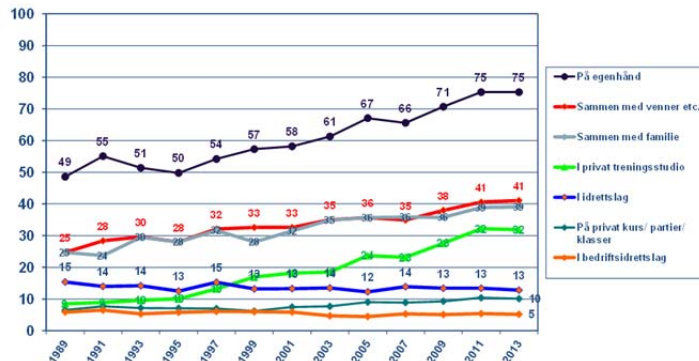

Ipsos MMI

I hvilke av disse sammenhengene har du drevet fysisk aktivitet og idrett det siste året?

Base: Hele befolkningen

Ipsos MMI

Ny teknologi – bidrar det til økt fysisk aktivitet for voksne?

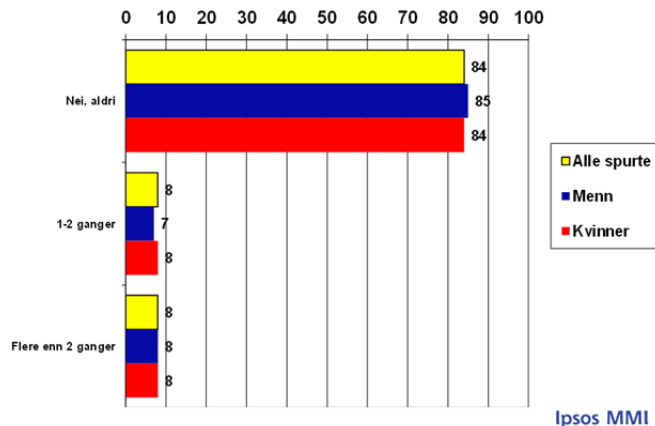
Det utvikles stadig verktøy for registrering av trening.

Det er derimot bare 16 % som har deltatt i slike kampanjer, og 8 % har deltatt flere enn 2 ganger.

Hvor ofte har du gjort følgende ting på internett?

**** Deltatt i kampanje/ opplegg for fysisk aktivitet med internettregistrering av aktivitetene ****

Hva kan være idrettens fortrinn fremfor andre som tilbyr fysisk aktivitet:

Idretten har noen fortrinn som hverken treningssenter eller trening på egenhånd har. Disse fortrinnene og godene må idretten synliggjøre om en ønsker en vekst:

- Fellesskap og grupper, gjerne lokal tilhørighet.
- Tilgang på anlegg og utstyr
- Tilgang på kompetanse
- Konkurransetilbud
- En mulighet til å kunne engasjere seg

Idrettsstyrets strategi for et mer fysisk aktivt samfunn:

Idrettsstyret vedtok i oktober 2014 en strategi for idrettens rolle for et fysisk aktivt samfunn.

- Innsatsområde 1: påvirke til et mer fysisk aktivt samfunn
- Innsatsområde 2: flere i aktivitet i norsk idrett
- Innsatsområde 3: Der idretten kan tilby tjenester.

Dette er grunnlaget for hvordan idretten strategisk kan jobbe fremover med området, relatert til om det er ressurser til å gjennomføre tiltak.

Veien videre:

På samme måte som med ungdomsidretten, er det i klubbene aktivitetstilbudet for voksne skal skje.

En ytterligere utvikling av voksenidretten vil kreve tiltak – og spørsmålet er om myndighetene, organisasjonen, og ikke minst klubbene og ønsker å få dette til.

Tema 3: Medlemskap - En moderne og tilgjengelig organisasjon

Idrettspolitisk dokument:

Norsk idrett vil modernisere organisasjonen slik at det blir enklere for flere å delta.

For å realisere dette skal norsk idrett utrede og prøve ut ulike tilknytningsformer som kan gjøre aktivitetstilbudet og medlemskap lettere tilgjengelig.

Medlemskap og organisasjon

Alle har sikkert, som aktive, foresatte eller som ledere, opplevd at organisasjonen har rom for forbedring. Mange opplever krav, regler og tradisjoner som forvansker det vi helst ønsker oss – mer god idrett og flere aktive.

- Det kan være ungdommene som har funnet seg en ny aktivitet, men som ikke er velkomne i det konservative fleridrettslaget.
- Det kan være tenåringene som ikke er gamle nok til å inneha verv.
- Det kan være en vennegjeng som bare ønsker å drive idrett, ikke ha møter.
- Det kan være småbedrifter som vil legge til rette for de ansatte, men som ikke er store nok til å fylle de formelle vervene de er pålagt som bedriftsidrettslag.
- Det kan være små og nye idretter som ikke prioriteres av idrettsrådet i kommunen, hvor de etablerte idrettene er i dominerende flertall.
- Det kan at mange voksne som trener og konkurrerer, men følger seg nærmere knyttet til arbeidsgiver, vennegjengen eller privat-laget.
- Det kan være foreldrene som holder ungene unna bestemte idretter av frykt for dugnad og store ambisjoner hos andre.

Frivillig kontroll?

Til Tinget er det fremmet forslag om å endre noen av rettighetsstrukturene innen innenfor idretten. Bakgrunnen er behovet for investorer og kapital til underholdnings-idretten, og at de som skal investere ønsker innflytelse.

Dette utfordrer norsk idretts lovverk og prinsippet om frivillighetens kontroll. Men det er samtidig helt relevant å diskutere i floraen av privatlag, profesjonelle ligaer og TV-underholdning. Den kan påvirke ambisjonsnivået i norsk toppidrett.

Profesjonalisering

Idrettspolitisk dokument sier en rekke steder at vi som organisasjon må ha kvalitet i alle ledd. Vi må ha kvalitet i kjeden helt fra NIF og særforbundene, gjennom idrettskretsene og særkretsene, gjennom idrettslagene og særidrettsgruppene, og ned på det enkelte lag og treningsgruppe. Vår felles ambisjon må være å nå frem til de som har ansvaret for treningsopplegget og den enkelte utøver.

Kompetente og ambisiøse ansatte kan fort komme i en posisjon som utfordrer det frivillige styret. Det stiller krav til styrenes profesjonalitet. Det stiller krav til struktur og planer. Det stiller krav til et avklart verdigrunnlag. Vi trenger kvalitetsklubber.

Retten til offentlige midler og frivillighetens fordeler

Den frivillige organisasjonen er spesielt verdsatt av det offentlige. Bakgrunnen er utvilsomt mangfoldig, men for idrettens samfunnsbidrag og lokale fellesskap er viktig. Det gir tilgang til spillemidler til anlegg, lokale aktivitetsmidler, hodestøtte fra kommunen, samt momskompensasjon for varer og tjenester, og ved bygging av idrettsanlegg.

Men med slike rettigheter følger også forpliktelser. Spillemidlene til idrettsanlegg har bindingstid på 40 år. Hvis det tukles med anlegget kan Riksrevisjonen komme på visitt! Momskompensasjon forutsetter reviderte regnskaper. Lokale aktivitetsmidler og lokal hodestøtte forutsetter et ryddig medlemsregister og årlig rapportering. Å forenkle kan samtidig bety at man må frasi seg rettigheter.

Enkel tilgang til et treningsfellesskap?

Samfunnet har endret seg. Mange ser ikke så stor forskjell på medlemskap i en frivillig organisasjon og et kundeforhold i et treningssenter. Teknologien har også gjort innmelding og etablering av kundeforhold til noe hverdagslig og enkelt. Da må idretten tenke utenfor boksen og tillate seg å se på alternative løsninger.

- Er det slik at det bare kan finnes en type lokal organisering i norsk idrett?
- Kan flere organisasjonsformer leve parallelt, men med ulike rettigheter?
- Mister norsk idrett sitt fundament hvis man ikke er medlem i et lokalt organisasjonsledd?

En mulig vei å gå kan være å skille mellom de organisasjonsleddene som ønsker tilgang til offentlige gode og de som bare ønsker deltakerrettigheter. Det kan bety redusert formalisme og færre plikter.

Hvilke minstekrav må norsk idrett stille?

Selv om man reduserer formelle krav og plikter, må norsk idrett være varsom med å senke sine verdibaserte krav til medlemmene.

Det vil aldri være aktuelt å redusere på kravene til en ren idrett og deltakernes plikt til å utvise fair play.

Tilsvarende må det tas stilling til hvordan man formelt skal opprette og vedlikeholde et formelt medlemskap. Hvem i gruppen skal omverden forholde seg til? Hvordan kan omverden være trygg på at vedkommende taler på vegne av gruppen? Hvordan skal den enkeltes innflytelse ivaretas?

Det kan være ulike oppfatninger av endrings- og moderniseringsbehov. Spørsmålet er derfor ikke om vi skal endre oss, men hvordan!

Tema 4: Enerettsmodellen - Idrettens langsiktige finansiering

Idrettspolitisk dokument:

Norsk idrett vil arbeide for et idrettsløft, med mål om at de samlede bevilgningene til norsk idrett trappes opp til 0,5 % av statsbudsjettet.

Den norske enerettsmodellen og Norsk Tippings rammevilkår skal forsvares mot initiativ som setter det norske spillemonopolets fremtid og utvikling i fare.

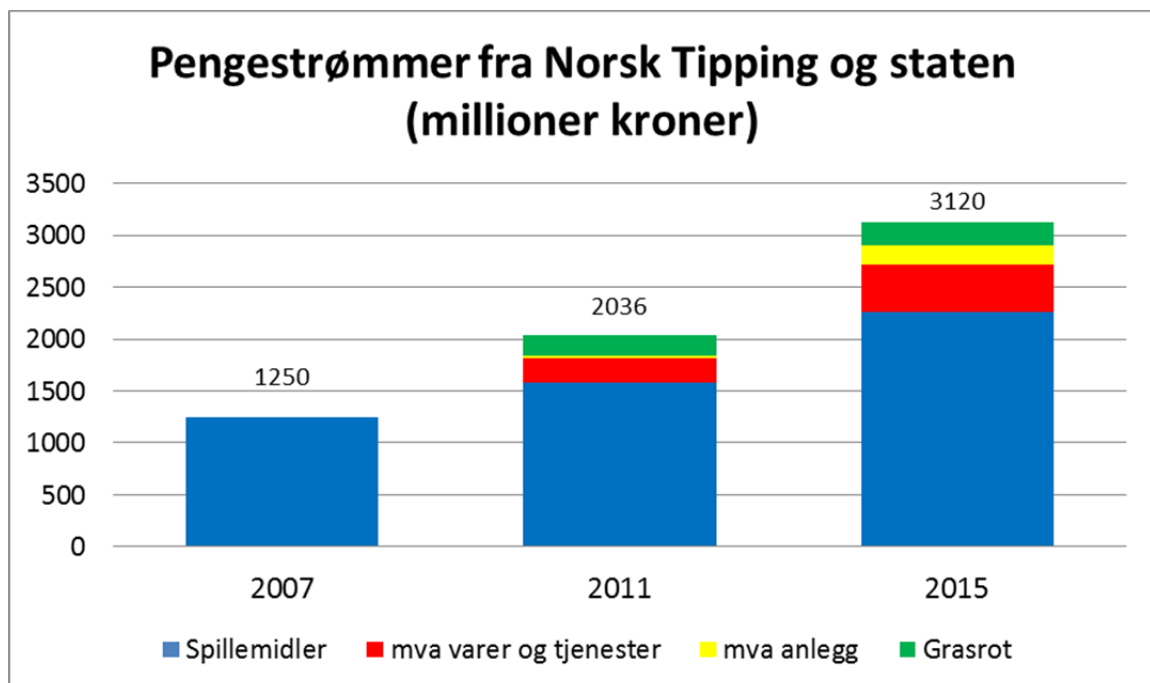
Den frivillige organisasjonen må få kompensert all betalt merverdiavgift forbundet med det frivillige arbeidet og anleggsutviklingen.

Det må føres en konsekvent og ansvarlig nasjonal spillpolitikk som minimerer faren for spillavhengighet.

Innledning

Det statlige bidraget til norsk idrett har tradisjonelt kommet i form av spillemidler. Først de senere årene har en i tillegg fått ordninger for merverdiavgiftskompensasjon for varer og tjenester, og ved bygging av idrettsanlegg. Disse to ordningene finansieres over statsbudsjettet.

Totalt sett forventes det at staten og Norsk Tipping vil bidra med over 3 milliarder kroner til idretten i 2015. Dette er mer enn noen gang og utgjør rundt 15 prosent av idrettens samlede inntekter. Figuren nedenfor viser forventet pengestrøm fra staten og Norsk Tipping i år, sammenlignet med 2007 og 2011.

Figuren viser en sterk vekst. Økningen fra 2007 forventes å bli 1870 millioner kroner, noe som tilsvarer en årlig vekst på 12 prosent. Veksten har kommet dels fra økt verdiskapning hos Norsk Tipping (740 millioner kroner), endring av tippenøkkelen (495 millioner kroner), og innføring av de to merverdikompensasjonsordningene (635

millioner kroner). En fortsatt årlig vekst på 12 prosent vil gi en samlet pengestrøm på 4,9 milliarder kroner i 2019.

Etterslepet

Til tross for den store økningen, som i hovedsak har gått til anleggsstøtte og til idrettslagene, er det behov for ytterligere midler.

Etterslepet på utbetaling av spillemidler har aldri vært større. Selv om det i år for første gang er avsatt over en milliard kroner til idrettsanlegg øker etterslepet i rekordfart og er nå kommet opp i over 2,8 milliarder kroner. I forbindelse med arbeidet med OL/PL 2022 uttalte svært mange politikere seg positivt om å foreta en ekstra satsing på bredde-idrettsanlegg rundt i landet i stedet for å bruke pengene på «en fjorten dagers fest». Idrettsstyret vedtok som en oppfølging av dette å arbeide for et anleggsløft som skulle innebære en milliard kroner ekstra til idrettsanlegg hvert år fram til og med 2022.

Idrettslagene øker sin omsetning og bygger rekordmange idrettsanlegg. Dette gir behov for styrking av merverdiavgiftskompensasjonsordningene.

Kostnadene ved deltakelse – er terskelen for høy?

De økte kostnadene i barneidretten er en annen svært viktig økonomisk utfordring. Med idretts glede for alle som visjon er det uakseptabelt at noen barn ikke kan delta i idrett på grunn av økonomi.

Det er nødvendig at idrettslagene bygger egne anlegg når kommunene ikke prioriterer dette, men det medfører økte kostnader som må dekkes via gaver, økte kontingenter eller økt dugnadsinnsats. Ideelt sett burde bygging og drift av idrettsanlegg vært finansiert av det offentlige, mens idretten sto for aktiviteten.

Har vi råd til en bredere toppidrett?

For å utvikle en bredere toppidrett, og samtidig være blant de tre beste vinteridrettsnasjonene og 25 beste sommeridrettsnasjoner, er det behov for ytterligere økonomisk satsing både til regional talentsatsing, til landslag og til et nytt toppidrettssenter. Noe av dette kan finansieres via sponsorer, men mye må komme i form av spillemidler og statlig støtte.

Hva skal finansiere en bredere voksenidrett?

Det er videre foreslått svært ambisiøse mål for voksenidretten. Hvordan skal klubbene stimuleres til å satse på denne nye målgruppen?

Usikkerheten rundt pengespillpolitikken

Idrettens behov for økte statlige midler kommer samtidig som det er oppstått en usikkerhet knyttet til pengespillpolitikken og dermed til utvikling i Norsk Tippings resultat.

Regjeringen har godkjent at det kan opprettes fem nye lotterier som hver kan omsette for 300 millioner kroner. Disse lotteriene vil operere i direkte konkurranse med Norsk Tippings virksomhet.

Regjeringen har startet å utrede om innføring av en lisensordning, for eksempel lik den danske, vil generere økt overskudd til frivilligheten. I Danmark er det innført en lisensordning for sportsspill (tilsvarende Tipping og Oddsen i Norge) og for nettkasinoer.

For norsk idrett er det avgjørende å ha gode forutsigbare rammevilkår for både aktivitets- og anleggsutvikling. Samtidig er norsk idrett opptatt av at det skal føres en ansvarlig pengespillpolitikk som minimerer problemspilling og spilleavhengighet. Det er viktig at spillsekskapene drives effektivt slik at en så stor andel som mulig av sekskapenes inntekter etter utbetaling av premier blir overført til gode formål.

For hver krone Norsk Tipping sitter igjen med etter utbetaling av premier går 62 øre til gode formål, mens 38 øre brukes til drift av sekskapet. Sammenlignet med andre sekskaper er dette svært gode tall.

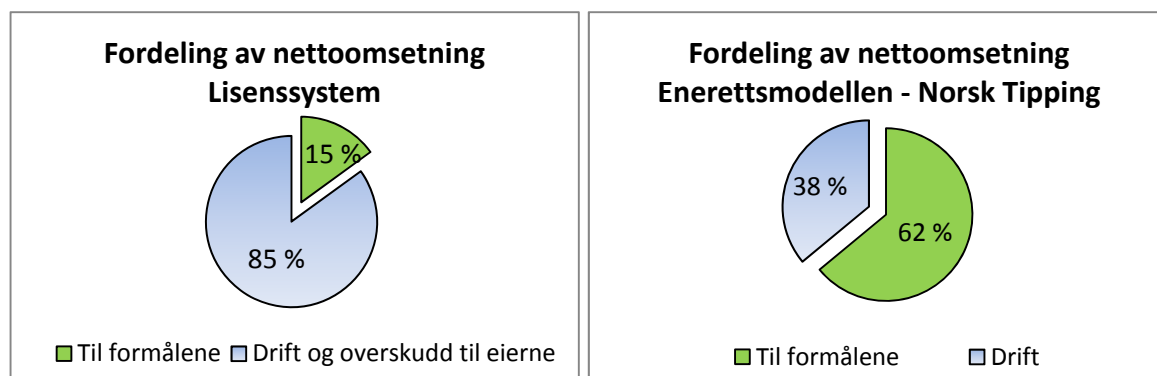
Enerettsmodell eller lisensordning

Det er utarbeidet tre forskjellige rapporter som tar for seg de økonomiske sidene ved denne problemstillingen siste halv år. Rambøll har utredet dette på vegne av Kulturdepartementet. NIF har utarbeidet en egen rapport for å bygge kunnskap på dette viktige området og ha grunnlag for egne meninger. Menon har utarbeidet en rapport på oppdrag fra en rekke utenlandske spillsekskaper.

De to første rapportene konkluderer med at det ikke vil være lønnsomt å endre dagens modell, mens spillsekskapenes rapport ikke overraskende konkluderer med at det vil være lønnsomt for samfunnet å innføre en lisensordning som gir de utenlandske sekskapene tilgang til det norske markedet.

En lisensordning går i korthet ut på at alle sekskaper betaler en avgift til staten på en viss prosentandel av netto omsetning (Spillernes innsats fratrasket utbetalte premier). Rambøll anbefalte i sin rapport at avgiftssatsen eventuelt settes til 15 prosent. De resterende 85 prosentene blir igjen i sekskapet for å dekke driftsomkostninger, betale eventuelle skatter og betale utbytte til eierne.

Figuren nedenfor illustrerer forskjellene i effektivitet til de to systemene. Andelen som genereres til gode formål er angitt med grønn farge. Dagens enerettsmodell er mer enn fire ganger så effektiv som en lisensmodell.

Hva er fordelene med lisensiering?

Den åpenbare fordel er at store deler av nordmenns spilling i det uregulerte markedet vil bli overflyttet til det regulerte markedet og bidra med inntekter til gode formål.

Lotteri- og stiftelsestilsynet anslår at nordmenn taper mellom 700 – 1 000 millioner kroner hos utenlandske pengespillselskaper. Dette nivået har vært stabilt de siste årene. Ved innføring av en lisensordning vil trolig rundt 70 prosent av denne omsetningen overflyttes til det regulerte markedet. Tar en utgangspunkt i en omsetning på en milliard kroner, at 70 prosent av dette hentes hjem og en avgiftssats på 15 prosent vil utenlandsspillingen bidra med 105 millioner kroner til gode formål. Dette er et stort beløp, men utgjør likevel kun 2 prosent av hva som generes til gode formål i dag.

Hva skjer ved økt konkurranse?

Eventuelle inntekter vil heller ikke komme gratis. Erfaringene fra Danmark viser at en liberalisering vil føre til økte reklamekostnader for det nasjonale pengespillselskapet noe som vil redusere selskapets overskuddsgrad, markedsandelen vil bli lavere og ikke minst vil det skje en endring i omsetningen mellom de forskjellige spillene. Totalspillingen ser ut til å påvirkes i mindre grad.

Erfaringene fra Danmark viser at spillingen øker voldsomt i de liberaliserte delene av markedet, mens omsetningen reduseres for øvrige spill. I Norge vil dette bety at det vil flyttes penger fra de fleste segmenter og over til sportsspill og internett kasinoer. Erfaringene fra Danmark viser også at det er de utenlandske selskapene som kaprer den største delen av disse pengene.

Hva skjer med lønnsomheten?

Å flytte en krone fra for eksempel lotteridelen til Norsk Tipping og over til sportsspill og de utenlandske selskapene vil bety å flytte en krone fra et system som gir 62 prosent til gode formål og over til et system som kun bidrar med 15 prosent.

Dersom Norsk Tippings omsetning i lotterimarkedet blir redusert tilsvarende det Danske Spil har opplevd i Danmark ville overføringene til frivilligheten bli redusert med rundt 300 millioner kroner. Danske Spil doblet i følge Rambøll sine reklamekostnader fra 2011 til 2012, men mistet markedsandeler.

Hvorfor ikke forsvare en lønnsom modell?

Basert på erfaringene fra Danmark har NIF lansert et alternativ hvor Norsk Tipping innenfor ansvarlige rammer i større grad tar opp konkurransen med de utenlandske selskapene for å «hente hjem» deler av nordmenns utenlandsspilling.

Dette alternativet bygger på ideen om at en vellykket pengespillpolitikk må ta utgangspunkt i spillernes ønsker og behov og at en må se dette i sammenheng med et tilstrekkelig godt ansvarlighetsregime. NIF mener at en slik strategi vil være best egnet for å øke inntektene til frivilligheten

Enerettsmodell eller lisensordning – Hva er en ansvarlig spillpolitikk?

Undersøkelsen gjennomført av Universitetet i Bergen viser omfanget av problemer knyttet til pengespill i Norge er lavere enn gjennomsnittet fra tidligere internasjonale befolkningsundersøkelser. Dette viser at dagens pengespillpolitikk begrenser pengespillproblemene på en god måte.

Lotteri- og Stiftelsestilsynet har utarbeidet en rapport som konkluderer som følger:

- *Utgreiinga viser at dagens enerettsmodell samla vil gi færre negative sosial- og kriminalpolitiske konsekvensar enn ein lisensiert marknad som ikkje har krav om gjennomgripande ansvarligheitsverktøy på tvers av operatørar.*
- *Utgreiinga viser at enerettsmodellen vil vere det beste alternativet dersom norske myndigheiter lukkast i å stenge uregulerte operatørar ute.*
- *Dersom norske myndigheiter ikkje lukkast med dette vil ein norsk lisensmodell gi myndigheitene kontroll med operatørane som står bak pengespeltilbodet til eit betydelig fleirtal av spelarane, mot om lag halvparten i dag. Hvis den lisensierte marknaden inneheld gjennomgripande ansvarligheitstiltak, kan eit lisenssystem vere betre enn enerettsmodellen.*

Norges idrettsforbund mener at forbrukerbeskyttelse og spillansvarlighet best ivaretas ved at spill som viser seg å ha en uheldig effekt enkelt kan fjernes fra markedet. Dette hensynet kan lettere ivaretas med staten som kontrollør og eier av spillselskapet, enn dersom staten kun opptre som regulatorisk myndighet og lisenstildeler som utsteder lisenser med fastlagte betingelser for et lengre tidsrom. Totalt sett vil en liberalisering føre til en økning i antall problemspillere. Det frykter de spillavhengiges organisasjoner.

Forslag til målsetning

I IPD er det foreslått å vedta en målsetning om at overføringene til idretten skal utgjøre 0,5 prosent av statsbudsjettet. Det vil gi en modell lik det kulturen i dag har hvor det er vedtatt at en prosent av statsbudsjettet skal brukes på kultur.

Midlene skal komme fra overskuddet til Norsk Tipping og fra statsbudsjettet. 0,5 prosent av statsbudsjettet. Det er videre foreslått at idretten fremdeles skal stå bak enerettsmodellen da denne er best egnet til å forebygge uheldig spilleadferd.

Fordelen med å knytte målsettingen opp mot statsbudsjettet er at staten overtar risikoen for utviklingen i pengespillmarkedet. Idretten vil totalt sett motta det samme uavhengig av endringer i pengespillmarkedet.